

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH
HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

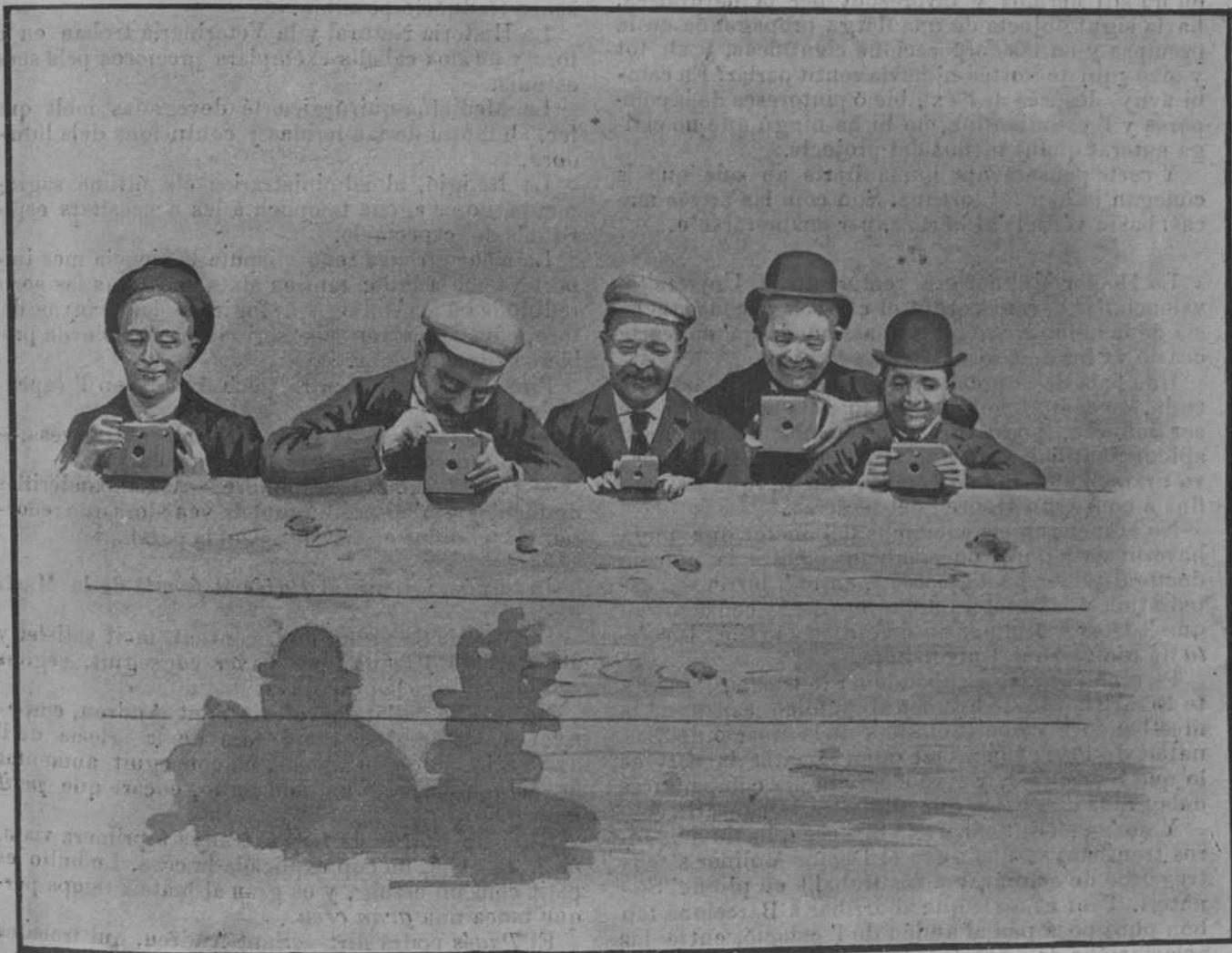
ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre, Espanya, 3 pessetas
Cuba, Puerto Rico, y Extranjer, 5

LA EPIDEMIA REYNANT

—A la una... ¡á las dugas... á las tres... ¡Vá!

CRONICA

Lo pas per Barcelona de l'estudiantina valenciana ha deixat com un rastre de perfums de tarongina, de colors rutilants y de sons joyosos, propis de la xamosa terra que 'l Turia banya y 'l sol acaricia ab sas llambregadas de foch.

La música y las festas de la comparsa despertan la percepció viva de las notas interessants que acumula Blasco Ibáñez en sa hermosa novela *La Barrroca*. Ben clar se vejé diumenje á la tarde, en lo gran saló de Novedats, que tot lo que té color local atrau y fascina... y mes avuy que vivim tots en plé esclat de particularisme.

Aixís ho degué compendre 'l Doctor Moliner, empleant la llengua valenciana en la Conferencia que doná al *Ateneo barcelonés*, per explicar l'objecte benéfich de la excursió de sos paisáns, reduhit á recullir recursos pera habilitar lo Convent de Porta Cœli, convertintlo en Sanatori, ara de moment pels pobres soldats que arriban tisichs de la guerra, y després pels infelissos obrers víctimas de la tuberculosis.

—¿Y per aixó—dirá algú—era necessari recorre las ciutats mes populosas d'Espanya, tocant la guitarra y 'l tabalet, y representant animadas pantomimas?

Sí, senyors.... O sino fassin una proba.

Convoquin á las ánimas piadosas incitantlas á practicar lo bé sens altre incentiu que la íntima satisfacció de realisar-lo y difícilment recullirán una pesseta.

La idea de la creació de un Sanatori pels tisichs, en un siti hermós y favoregut per la naturalesa, havia sigut objecte de una llarga propaganda en la premsa y en las corporacions científicas, y ab tot y aixó ¿quí de vostés n'havía sentit parlar? En cambi avuy, després de l'exhibició pintoresca de la comparsa y l'estudiantina, no hi ha ningú que no estiga enterat quant menos del projecte.

Y certs pensaments humanitaris ab sols que 's conegan ja han fet fortuna. Son com las noyas macas: basta véurels'hi la cara, per enamorar-se'n.

Lo Doctor Moliner era rector de la Universitat valenciana, havent perdut el cárrech á conseqüencia de la defensa ardent y apassionada qu'en certa ocasió va fer dels toros.

Una part de la premsa que vol passar plessa de seria, no comprenent que no tots els sabís han de ser milocas, podenthi haver homes de un gran aplom científich y de una alegra lleugeresa de cor, va tirárseli al damunt ab tanta sanya, que no pará fins á conseguir treure'l del rectorat.

No admeteren els enemichs del doctor que pugua haverhi certs punts de semblansa entre la muceta doctoral y la capa de passeig, entre 'l birret del catedrático y la montera del torero.... Y conseguiren que 'l Doctor Moliner en definitiva se tallés la *coleta* de rector de la Universitat.

Pero no per aixó va abandonar lo trasteig. Y avuy te la satisfacció de brindar al públich espanyol la idea benéfica y oportuníssima de la creació del Sanatori de Porta Cœli. Que pugua rematar la sort es lo que li desitjém, y aixó li servirá per compensarse dels grans disgustos que alló altre va causarli.

Y no 's pensin: encare la ditxosa qüestió dels toros treu banya, fins quan el Doctor Moliner s'entrega plé de confiança á sos treballs en pró del Sanatori. Tant es aixís que al arribar á Barcelona tan bon punt posá péu al andén de l'estació, entre las aclamacions dels escolars barceloníns que sortiren á

rebre á l'estudiantina valenciana, soná un crit de: *¡Abajo los toreros! ¡Abajo Moliner!*

Qui tan grosserament procedí deu ser un partidari de certas ideas excludivistas, empenyat en desmentir á Cervantes, que calificá á Barcelona de *archivo de la corteja*; un neurótich desventurat y farrany que dels *hidalgos* no 'n vol res, ni las alabansas.

¡Qué s'hi ha de fer!.... En tota orga hi ha de haver sempre algún canó desafinat.

* * *

A propósit dels toros, que may han entrat en los gustos del catalanisme, sent aixís qu'en tot lo Mitjdia de Fransa constituheixen avuy una de las manifestacions mes fermas del esperit regional, un amich méu que n'es entusiasta, 'n feya en una ocasió l'apologia, sostenint mitj en serio mitj en broma, que de tots els espectacles coneguts fins ara, resultan ser las corridas el mes científich.

¡Atenció Doctor Moliner! Per lo que pugua convenirli escolti 'l rasonament que feya 'l méu amich taurófilo:

—Las corridas de toros—deya—son enciclopédicas. Totas las Bellas Arts hi tenen que veure: l'Arquitectura en los edificis; la Pintura en l'anima da coloraina del públich de la plassa removentse; l'Escultura en las diverses sorts, en las quals lluheixen els destres sas formas cenyidas y sas actituds académicas. La Música hi está representada per la banda que toca en los intermedis y pels clarins que indican els cambis de las sorts, y l'Oratoria pels brindis dels primers espasas.

La Lexicografía aumenta 'l rich caudal del idioma ab tot un vocabulari de termes tauromáquichs, sense traducció possible.

La Historia Natural y la Veterinaria troban en lo toro y en los caballs exemplars preciosos pels seus estudis.

La Medicina-quirúrgica té devegadas molt que fer, ab motiu de las feridas y coutusions dels lidadors.

La Religió, al administrarlos els últims sagraments, no es agena tampoch á las necessitats espirituals del espectacle.

La Geometría es sens disputa la ciencia mes important en la lidia: tant es aixís que totas las sorts reduhidas á acostarse y á fugir de las banyas del toro, constituheixen una serie interminable de problemas geométrichs.

Fins la Química entra poch ó molt en l'espectacle.

—La Química?...—vaig dirli ab extranyesa.—¿Ahónt dimontri la trobas aqueixa ciencia?

—Ahónt?—me va respondre.—A las banderillas de foch, y á n'el producte dels venedors que recorren els tendidos al crit de: «*¡Qué la peta!....*»

Ja torném á tenir al *Pajés* al frente de la Masía gran.

De Madrit ha tornat molt content, molt satisfet y ab cara de Pasqua, per haver conseguit, segons sembla, lo que 's proposava.

No sols ha tallat las alas á Sant Andreu, empenyat en tenir altar propi fora de la iglesia de l'agregació, sino que además ha conseguit aumentar lo seu equipatge ab un nou bulto, encare que *petit* molt gran.

Aquesta antitessís tan extranya á primera vista, no n'es gens, un cop explicada la cosa. Lo bulto es petit com un estuig, y es gran al mateix temps per que tanca una *gran creu*.

El *Pagés* podrá dir:—«Sant Andreu, qui troba es seu.»

Pero escoltin: la concessió de la gran creu al arcalde de Barcelona ¿no podria ser una broma del avi Sagasta?

Las creus se posan sobre 'ls sepulcres... ¿Per qué no posar las grans creus sobre 'l pit dels morts?

De totas maneres per gran que siga la creu concedida al Pagés, may ho será tant com la que tregina la Pubilla sobre las espatllas, ab los ajuntaments encarregats de l' administració del seu patrimoni. Aquesta sí que n' es de grossa y de pesada.

Avuy día entre pressupostos ordinaris, extraordinaris y adicionales se li obliga á gastar anualment una suma que no baixa de 48 milions de pessetas. Y com es impossible recaudarlas bonament, el déficit se salda per medi de l' emissió de láminas del deute, que devengan lo seu corresponent interés, aumentantse anualment el pressupost de gastos.

L' Ajuntament, com se veu, no fa mes que tocar la flauta. Per tapar un forat ne destapa dos. Pero vindrá un día en que 'ls forats serán tan numerosos, que no hi haurá prou dits pera taparlos.

Los 48 milions de pessetas del pressupost, en una població com la nostra de 500 mil ánimas, representan un gasto per habitant de 96 pessetas anuals.

No conech sino dos grans ciutats del mon que gastin mes que Barcelona: Nova York y París. A la

gran metròpoli americana cada habitant contribueix als gastos del seu municipi ab Ptas. 235'50; á París ab 144'70.

En cambi per dessota de Barcelona tenim algunas poblacions de mala mort com Berlín, ahont á cada habitant no li tocan mes que Ptas. 62'15 per gastos municipals; com Londres que 's contenta ab gastar Ptas. 51'65, y com Viena que 'n té prou ab pessetas 51,10.

Veritat es que ni Viena, ni Londres, ni Berlín, en quant á suntuositat urbana y á perfecció de serveys públichs tenen punt de comparació ab Barcelona. Ja he dit avants qu' eran tres ciutats de mala mort, y la proba es que 'ls seus arcaldes raras vegadas mereixen ni obtenen la gran creu que 's concedeix á tots els nostres per lo bé que ho fan.

Que vinguin aquí aquells infelissos y veurán com s' administra una ciutat.

¿Qué saben ells, per exemple, de construhir aqueductes com el de Moncada y de preparar la compra de caudals d' aygua com el de Garraf?

Y á propòsit.

¿Saben lo que deya l' altre día un tenedor de láminas municipals?

LA CANONJÍA DE MONCADA

—Avuy mateix me las vench. Ab aquests negocis d' ayguas tinch molta por de que 's mullin... y vaja lo qu' es jo no 'n vull de papers mullats.

P. DEL O.

ENTRE AMICHS

—Reparas aquests cabells que guardo com una prenda dintre d' aquest medalló que la pols ni l' ayre hi entran? Potser no dirias may d' ahont los mateixos provenen.

—Qué sé jo: potser serán regalo d' alguna nena que va darte'ls com recort de la seva cabellera al objecte de que tú tinguesses present á n' ella.

—T' enganyas, amich, porque jo no hi tingut may promesa ni may dich res á cap dona ni tampoch cap ne puch veure.

—Doncas aixís deurán ser sens dupte d' una parenta que se 't devia morir, y per guardar d' ella sempre un recort, ne vas tallar uns quants de la seva trena.

—Tampoch; tots els meus parents viuhen, pero lluny d' eixa terra y d' ells no 'n vull guardar res si per cas no son pessetas. Sápigas que aquests cabells que tan fins y bonichs semblan son los que durant vuyt días... hi trobat en la escudella!

J. STARAMSA.

—¿Sab, senyor Falqués, que ja hi acabat la paciència... y 'ls quartos, y que ab els materials que gasta, 'm sembla que aquestas obras no s' acabarán may?

QUARESMAL

Signéu beatos, germans caríssims; siguéu beatos, y no us en penediréu.

Es el color que avuy se porta més y 'l que més bé va... a la butxaca.

No es precis que sigui un color fort, d'una solidés a tota proba, no: basta ab una lleugera capa ben posada; una *voladura*, com diuhen els pintors.

Signéu beatos, y totas us pondrán.

Si feu un diari, tindréu las esquelas mortuorias a cabassos.

Si us dedicuéu a la bolsa, tothom us encomenarà operacions.

Si obriu una botiga, arribareu a cansarvos de vendre.

Si sou pares de familia casaréu las fillas y colocalaréu els fills.

En cambi, si no sou beatos, *nulla est redemptio*, ja us podeu desar, may faréu res.

¿Qué us importa a vosaltres que la religió sigui aixó, ó alló ó lo altre? Y además ¿qué hi entenéu vosaltres ab aixó?

Creguéu lo que us dihém, ó féuho veure, y no volguéu ficarvos en sutilesas que poden costarvos caras.

«Pérdinse las colonias—deyan los nostres avis—y sálvínse 'ls principis.»

Avuy nosaltres dihém:

«Vájissen tot al botavant, pero cubréixinse las apariencias.»

¿A qué us obliga en resúm, la beateria que venim aconsellantvos? A res.

Mentres conservéu lo barnís exterior, feu lo que us dongui la gana, que tribunals tenim nosaltres que de tot vos absoldrán.

Botiguers, estaféu en lo pes ó en la mesura, pero siguéu beatos.

Regidors, compréu tots los caudals d'aygua que vulguéu, pero siguéu beatos.

Taberners, no us canséu de fer camins a la font, pero siguéu beatos.

Casats, mantingéu tres ó quatre queridas, pero siguéu beatos.

¡La fé!... Maasa ho sabém que nosaltres mateixos hem contribuít poderosament a fer-la perdre, y que «la fe, com la virginitat, una vegada perduda, ja no 's recobra may més.»

Per xó, a falta de fe, ens contentém ab beateria. En el sigle de las imitacions, que hi haja una imitació més ó menos ¿qué li importa al mon?

La ocasió es propicia. Reséu, encenguéu ciris, vestiuvos de negre, passejeuvos péls carrers ab la cara compungida y 'ls ulls baixos.

Ja hi tornarém a l' época de las festas, dels balls, de l' agradable xirinola!... Y hasta ara mateix, mentres ningú se n' enteri ¿quí us

impedéix divertirvos d'amagat y fer las disbauxas de costum?

Creyéume, siguéu beatos: es lo més *chic*, lo més *mart*, lo darrer figurí, l' última moda....

LO PARE MATIAS.

Sonnet

INVITACIÓ

SONET

¡Brrrr!

¡Vosaltres ninfas bellas qu' estimeu
sens fé, sens voluntat y sens caliu!
¡Vosaltres qu' anhelosas sols sentiu
amor als patacons, quan los veyeu!
¡Vosaltres que per cor apar tingueu
pans de biscuit-glacé, á casa veniu!
qu' encare qu' es petita y sembla un niu
assentadas ó dretas ja hi cabreu.
Y es que, com que al hivern fa vent y plou,
y jo estich tremolant com un babau;
tenintvos aprop meu, si amables sou,
sé que 'l gran fret que tinch y 'm deixa blau
vosaltres me 'l treureu, puig ho diu prou,
alló de que un clau treu un altre clau.

ANTÓN DEL SINGLOT.

SENYORIÚ

A LA CUYNA. *Las dugas senyoretas donant els
últims tochs á la seva indumentaria:*

- ¡Es í esat el papá!...
- ¿Qué t' ha dit?
- Res; may té tinta al tinter ...
- ¿Havias d' escriure?
- No: volía pintarme una mica aquestas clapas
blancas de las botas.
- Aixo ray! Crema un tap de suro, y frégateli.
- ¿Va bé?
- De primera! Tan fácil fos arreglar lo de las me-
vas: miratelas.

—¡Y tal! Pero si están estripadas!... Ab aixó sí
que no hi ha tintas ni taps de suro que hi valguin.

—¿Sabs qué faré? Baixarme las faldillas una mica
mes. Fixathi: ¿s veu ara?

—Casi casi!... Déixatelas anar un altre pensa-
ment....

—Vés....

—Ara! Ningú se 'n adonará.

(Pausa. *La de las clapas blancas crema 'l tap y
's tenyeix cuydadosament las botas.*)

—¿Tens mocador tú?

—Sí, y net.

—El meu no pot anar: hi mirat de rentarlo á l'
ayguera, pera....

—Fes una cosa: si 'l necessitas, pessígam el jo-
noll per sota la taula, y te 'l donaré....

A LA SALA. *La mamá y 'l senyoret (un borde-
gás de catorze anys):*

—¿Ho tindrás present?

—Si senyora: quan vindrá 'l mosso....

—Dirás: No, jo ne vull res: no 'm trobo bé aquest
vespre.... Y 't passarás la mà pel front.

—Lo mateix que vam fer l' altre diumenje?

—No senyor, embustero: l' altre diumenje vam
dir que ja n' havias pres á casa d' uns coneguts.

—Bé, sí; pero 'l cas es que, ab una excusa ó al-
tra, jo may puch pendre café.

—¿Pues no faltaria mes!... ¿Que 't pensas que allá
hi aném per gust?... Hi aném per veure si las tevas
germanas.... Pero tú no n' has de fer res d' aquestas
cosas. Cenyeixte á cumplir lo que 't dich, y res mes.
Si un día las tevas germanas tenen la sort de....

—¿De qué?

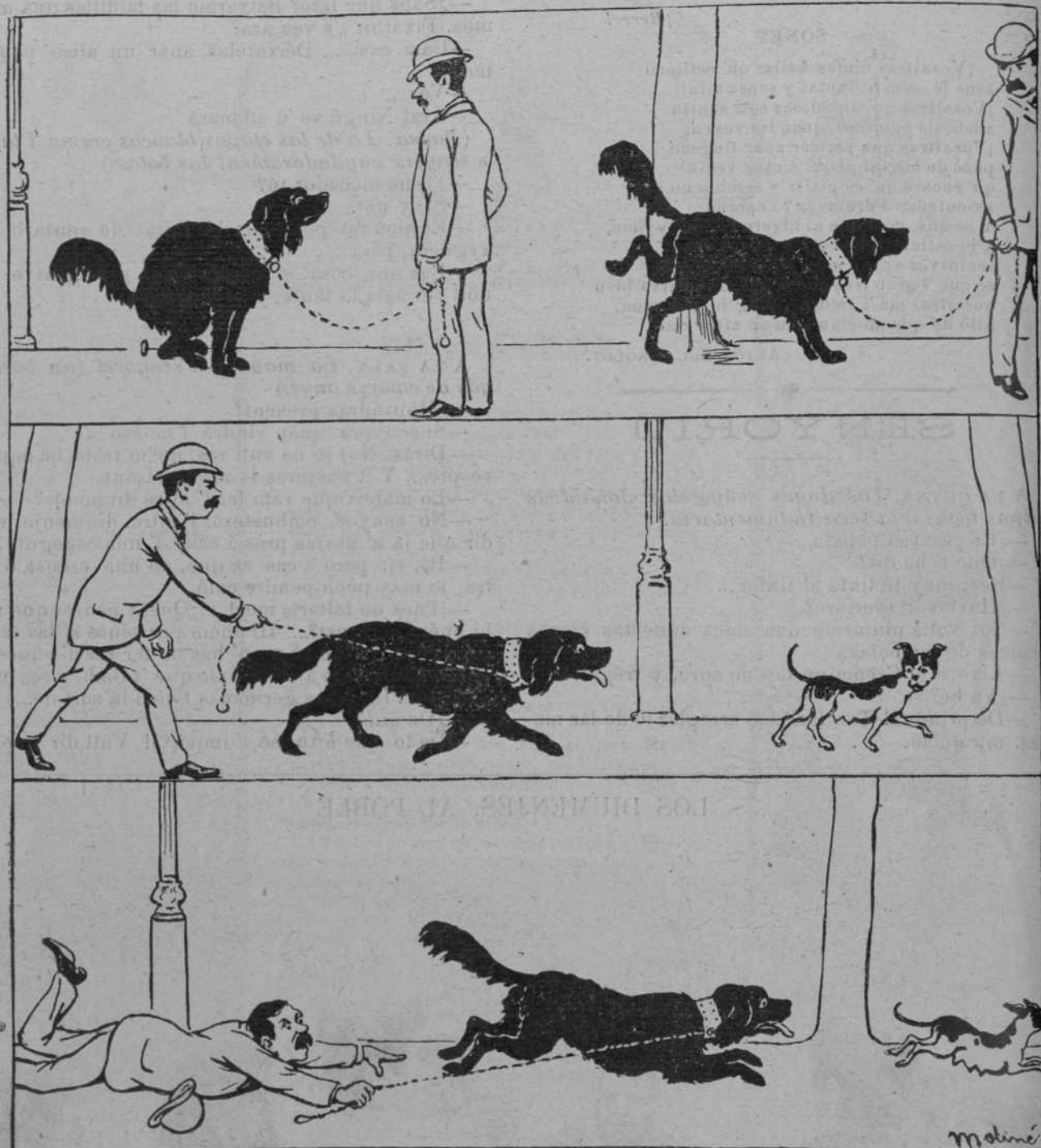
—De lo que á tu no t' importa! Vull dir que un

LOS DIUMENJES, AL POBLE

O á jugá á cal secretari,
ó á la iglesia á di 'l rosari.

HISTORIA MUDA (per M. MOLINÉ.)

Trayent el gos à passeig.

día ó altre potser podràs pèndren de café.... sense que á nosaltres ens costi un céntim.

—Escolti ¿y aquesta hermillà? ¿Ja l'ha vista?

—Sí; pero ara no tinch temps d'arreglartela: procura no descordarte l'americana, y per avuy passarà aixís. Ah!.... Y pensa ab lo que 't vaig dir l'altre día.

—¿Qué?

—Que al café farás lo favor de no xiular.

—Y d'alló d'arreglar los terrossos de sucre de las taulas vehinas?....

—Bé, aixó.... Mentres ningú ho veji!....

AL DESPAIG. Lo senyor, sol.

—Veyám, passém comptes....

(Buyda la butxaca de l'hermillà sobre la taula.)

—Vintiquatre.... trenta.... quaranta dos.... ¡Malament!.... ¡Aixó es molt just!.... Poch á poch: tantejémho.

Deu que n'hi promés al....

Setze que irremisiblement n'haig de donar demá al....

Vuyt al... y quatre á la....

Ja está contat: avuy no podém gastar mes que una pesseta....

Las noyas y nosaltres.... Quatre per trenta.... Una pesseta y vint: no 'm surt el compte. ¡Quína mala idea de posar el café á trenta céntims!....

—¿Cóm se compagina ara aixó?

Quatre per trenta.... tres per trenta ...

Si no fos que l'anarhi es un deber imprescindible... Perque, sinó ¿quina esperança 'ls quedarfa á las noyas?... Y sobre tot ¿qué dirfan si no 'ns veyan allí las Esquirolas, las Carminas, las Gurinagas, las..

La mamá y las fillas entrant repentinament al despaig:

—Y donchs ¿qué fas? Un' hora que t' esperém.

—¿Un' hora?... Si apenas fa cinch minuts que us hi cridat y m' heu dit que...

—Bueno; en fí, ja estém á punt. ¿Aném?

—Us haig d' advertir una cosa. No mes podém pendre café tres.

—¡Ditxosos quartos!... Mira, Carlota, sigas tú la que dejunis avuy.

—¿Jo? Prou pena tinch en taparme las averias del calsat. Que sigui aquesta.

—¡Just! ¡Ara hi corro! Ja 'm va tocar fa dos diumenjes.

(El papá, per acabar la polémica:)

INJUSTICIAS

—Vaja, no us disputéu: ja seré jo.

Vint minuts després la comitiva arriba al café y s' assenta en lo lloch de costum.

Mentres s' acomodan en las cadiras:

Desde la taula de las Esquirolas:

—¡Buenas noches, pollas!

Desde la taula de las Carminas:

—¡Hola, preciosas!

Desde la taula de las Gurinagas:

—¡Bien venidas, ricas!

Y 'l mosso, acostants'hi ab visible displicencia, pregunta:

—¿Quánts avuy? ¿Cuatre, ó tres... ó dos?

¡Es ben curiós el fenómeno que ab la llenya s' ofereix! Lo qui 'n mereix, may ne porta; lo qui 'n porta, no 'n mereix.

Un viatjer extranger, escribint en un full de la cartera:

«Los cafés de Barcelona se veuhen sempre molt concorreguts. Numerosas senyoras distingidas no 's desdenyan de passarhi la vetllada. Lo luxo que en aquests locals s' observa es verdaderament fascinador...»

A. MARCH.

BUSCANT REMEY

Vaig casarme, com ho fan quan s' estiman dos promesos, y al cap de nou ó deu mesos va venir per mí l' instant que jo desitjava tant com premi á una passió pura, omplintme el cor de ventura quan després de molt patir, —Noy, ja ets pare, ella 'm va dir, de la primera criatura.

Quants més serém més riurém, á la meva dona deya, y ella 'm mirava y se 'n reya com volguent dir: no juguém.

Y com lo que prometém regularment molt poch dura, ella un dia me assegura mitj alegre, mitj plorosa, que se sab alguna cosa de la segona criatura.

Ja tenim dos nens petits y agafant aquest mal vici aviat tindré un hospici ab tots els seus requisits, y al estar ja decidits á calmar tanta amargura ve l' amor que res detura y 's fica sempre allá abont vol, y apa, prepara 'l bressol per la tercera criatura.

Seguint per aquest cami no aném be, vaig dí á la dona, tú 't quedas á Barcelona y jo me 'n vaig lluny de aquí; fentho aixís, me sembla á mi que com qui assegura dura será cosa ben segura que si véure'ns no podém al menos evitarém tenir la quarta criatura.

Ja fa un any, un mes y un día
que á la dona vaig deixar
y total per resultar
lo que jo no presumia;
jo buscava economia
y avuy el mal no te cura
perque ja es cosa segura
que tot y trobantme aquí
la dona m' escriu ahí
que te la quarta criatura.

LLUÍS C. CALLICÓ.

LLIBRES

DE MIS CAMPAÑAS por ALFREDO CALDERÓN.—¿Qui no coneix á Alfredo Calderón? ¿Qui, coneixentlo, no 'l considera avuy com una de las primeras figuras del periodisme espanyol? Ho es, havent guanyat aquest lloch eminent ab la punta de sa acerada ploma, dedicada sempre á la defensa de la causa del progrés.

Dotat de un esperit seré y de una ilustració vastíssima, molt rich de ideas—que aquestas may li faltan—unint á la novetat ab que las sab vestir, la intenció ab que las aplica, y la forsa expressiva de un estil viu, calent, concís y plé de relleu, Alfredo Calderón es una gran personalitat literaria.

Sos articles escampats en los periódichs democrátics exerceixen en los lectors una poderosa atracció. Amichs y enemichs els saborejan y 'ls admiran. Los fruyts intel·lectuals madurats pel talent resultan sempre sabrosos á tots els paladars.

Aixís, es de agrahir al núcle dels numerosos admiradors que 'l notable periodista conta á Barcelona la idea que han tingut de recopilar en un llibre, esmeradament imprés, xexanta cinch de sos mes escullits articles. No se 'n hi conta un sol que no siga mereixedor d' encomi. Son traballs selectes, de primer ordre, dignes de ser conservats en un element mes sólít y permanent que las fullas volanderas de la premsa periódica. Y no sols per las notables condicions literarias que 'ls adornan mereixan aquest honor, sino també pel caudal de sólida doctrina política, social y filosófica que atresoran.

L' edició s' ha fet en obsequi del autor. Alfredo Calderón tan modest com sabí no s' hauria cuidat may de formar una toya ab las flors que diariament escampa ab pródiga mà. Sos amichs l' han reunida y li han oferta, en proba de la estimació que li professan. Al públich li toca ara correspondre á tan digna y merescuda demostració, agotant l' edició de un llibre tan hermós pels traballs que conté, y tan digna de simpatia per lo que la séva aparició á la llum pública representa.

ANORANZAS.—*Memorial de cosas que pasaron* (Epistolario) per D. VÍCTOR BALAGUER.—Forma 'l volum XXVI de las obras completas de son autor, quals productes se destinan al foment del Museo biblioteca de Vilanova.—Conté un gran número de interessants estudis, escrits en forma epistolar; tals com: *El renacimiento catalán; José Coroleu y su Historia de Villanueva y Geltrú; En el Monasterio de Piedra; El Idealismo; Las ruinas de Poblet; La noche del 25 de julio de 1835 en Barcelona; La Noche buena en Cataluña; La tragi comedia de Fernandus Servatus; Recuerdos del Montseny; La literatura catalana; La cuna de Cristóbal Colón; Glorias y ruinas; Orillas del Deva; Los Juegos Florales de Zaragoza; La velada en Vallumbrosa; La leyenda del Tibidabo; La poetisa de la Hiedra. En honor de Sancho Gil; y La Casa de Moncada.*

L' autor en tots aquests estudis fa gala de sos entusiasmes per l' estudi de la Historia y de la Literatura y de la galanura de un estil exhuberant y plé de vida.

Ab lo titul d' *Hispania*, ha comensat á publicar la casa Miralles una revista mensual ilustrada, en la que hi col·laboren literats y artistes d' indiscutible reputació.

Lo primer número, que tenim á la vista, encare que no ofereix cap novetat, revela un laudable esforç editorial y conté alguns dibuixos é innumerables vinyetas tirats á variats tintas ab verdadera pulcritut.

Celebrarém moltíssim que la nova publicació s' arrelli y visqui llarchs anys.

La fàbrica cremada.

Al peu de la xamaneya.

EL CARRER DE LA CERA (OCORREGUT L' ÚLTIM DIUMENJE)

Fum y ruínas.

Derrivant parets perilloses.

Desde 'l pati.

(Fotografes d' Antoni Esplugas.)
L' escala Porta.

ALTRES LLIBRES REBUTS:

LE RAPIAT.—Traducció francesa de la novel·la de Narcís Oller: *L'escanya-pobres*, feta ab gran fidelitat per *Albert Savine*. Ha sigut editada per la Casa Gili y forma 'l primer volum de la *Coleccion iberienne illustrée*.

... *La regeneración por el sufragio*.—Manera de conseguir la verdadera representación del pueblo y tener buenos gobiernos, por *Valerio Cervera*.—Imprés á Palma.

... *Pero Grullo á los españoles*.—*Año nuevo vida nueva*.—*Del enemigo es el mejor consejo*.—Es un estudi polítich que revela mes bona intenció que coneixement y experiència de la vida pública.

RATA SABIA.

LO TRANVÍA ELÉCTRICH

Encare hi ha qui diu que aquest tranvia
fará á mils de desgracias
ab tot y no haver mort hasta la fetxa
ni tan sols una rata.
A tothom feya pó 'l tranvia eléctrich;
fins á molts, de parlarne,
la pell se 'ls hi tornava de gallina
y tots s' electrisavan.
Avuy que tots aquests clarament veuen
las diferents ventatjas
que té lo nou vehícul sense bestias
abaixan las agallas;
ja no 'ls fa pó 'l trolley ni tampoch pensan
de que 'ls pot rompre l' ánima
perque la vritat es que posat dintre
diu que s' hi está... molt ample.
Aquest gran adelanto jo confesso
qu' es digne de admirarse;
pero lo qu' es á mi en aquests tranvías
no m' hi pendrán per altre!

J. STARAMSA.

UNA NOTABILITAT

Allá ahont menos se pensa, salta... una *Mariani*. ¡Caballers, y quina artista!..

Va presentarse á Barcelona sense bombo, casi sense anunciarse, ab lo qual els séus triunfos han tingut pel públich el gran atractiu de la sorpresa. Y aquesta jo 'ls juro que vá creixent cada nit, á cada nova funció que dona.

Al escriure las presents ratllas l' hem vista en tres obras distintas, una d' ellas enterament nova, la comedia de *Berton y Simón*: *Zazá*, las altras dos ja conegudas: *Magda y Fedora*. Donchs bé, ab l' encarnació perfecta de tres tipos tan completament distintos ens ha donat base de judici sufficient pera aclamarla com una de las grans actrius contemporáneas.

La *Mariani*, en l' esclat de la joventut (conta actualment vintivuit anys no mes) té dret á tractarse de tú ab la mateixa *Duse*. Y consti que deixém sentada aquesta afirmació sense 'l més minim atenuant.

Si la forsa de la *Duse* es el nervi dramátich, la vibració de una naturalesa impresionable que avassalla ab los esclats del seu geni; la característica de la *Mariani* es l' equilibre de unas facultats superiors enriquidas per un estudi fondo dels personatjes que representa y per una exuberancia y riquesa de matisos inagotable, fonentse constantment en la més encisadora naturalitat. Impossible formarse una idea de semblant primor explicantlo: es necessari veure'l.

Alló que diuen de brodar un paper, te plena aplicació á l' art de la jove actriu italiana, ab la particularitat de que en tot lo que fá, si realment es fill del estudi, no se li descubreix may l' esfors ni la preparació. Es una brodadora que no ensenya l' agulla ni permet que ningú pugá donarse compte del mecanisme. Deteita y fascina al ma-

teix temps. Viu els personatjes per dintre y per fora realisant la realitat mateixa dintre de una tónica que ni una sola vegada descompon l' admirable harmonia de la figura. Lo seu treball es lo trasunt perfecte de la naturalesa brillant per un primor que revela ademés de un gran talent, unas facultats exquisidas y sempre despertas.

Aixís ni 'l passatge mes ínfim de qualsevol de las escenas en que intervé deixa may de oferir un gran relleu. Tot te valor, tot está en la seva paraula y en lo séu gesto, en los infinitos tons de la seva veu y en la variada expressió de la seva mímica, admirablement afinat.

Es una gran artista en tota la extensió de la paraula: domina per un igual tota l' escala de las impresions, las suaus, las de mitj carácter, las apassionadas, las altament dramáticas y conmovedoras. A cada personatge li dona la qualitat que li correspon y á cada situació 'l valor just qu' exigeix, sense necessitat d' esforsarse, sense apelar may als crits, ni á las extremitats. Per emocionar al públich li basta ab la transparencia de l' emoció que 's pinta en lo seu rostre dúctil y expresiu. Sab riure y plorar de veras. Sab sobre tot sentir. No fá la comedia; la viu.

Zazá es una obra que aparentment vá escandalisar á certs moixigats á la moda del dia.—¡Uy quinas cosas de portar al teatro!—deyan alguns.—Y 's tapavan la cara ab las mans; pero aixó si, miravan á través dels dits.

La *Mariani* fá una verdadera creació del tipo de la cantant de café concert, frívola en un principi, al fi enamorada de un home qu' es, com ella diu:—el méu tipo.—Y cóm l' estima! ¡Y quina pena mes gran quan descubreix qu' es casat, y s' arriba á persuadir de que 'l cor de aquell galan pertany á la seva esposa y á la seva filla!—Al fi, quan ja curada d' enamoraments, retxassa las proposicions que aquell li fá, per no tornar á sentir las penas que tan varen martirisarla al veure tronxadas sas ilusions, ¡quánta filosofia en aquella fredor filla de un càlcul refinat!

L' obra de *M. M. Berton y Simón*, resultarà si volen menos aparatosa, menos teatral que *La dama de las camelias*; pero es mes humana y 's conforma millor que aquella ab las exigencias del teatro modern que ja no viu tant de romanticismes, com de psicología. L' estudi del tipo de la protagonista es un treball acabadíssim. L' amenitat y 'l sprit palpitan en todas las escenas de la comedia.

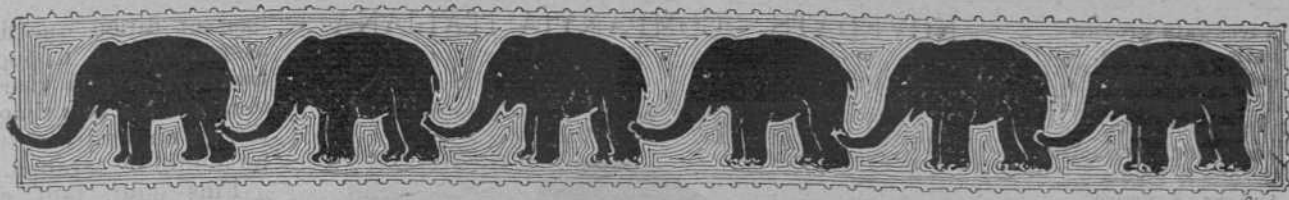
Respecte á *Magda y Fedora*, la *Mariani* n' ha fet també dos creacions originals, fillas de son talent personalíssim que li permet emanciparse de las petjadas ajenas. No recorda poch ni molt á la *Sarah Bernhardt* en la primera, ni molt menos á la *Duse* en la última.

Y ara si 'm preguntan qui m' agrada mes d' ellas, els hauré de respondre que todas tres.

L' art escénich no es un patró. Una mateixa obra admet completa diversitat de interpretacions, sempre que l' intérprete estiga dotat de un talent prou original pera donarli vida. Aixó es lo que fá la *Mariani*: sab sempre ahont vá y s' hi dirigeix ab planta segura y ab moviment propi, despertant á son pas l' admiració y l' entusiasme del públich que la segueix meravellat. Aixís aquella *Magda* en certa manera histérica es una creació ben seva y de ningú més, com la *Fedora* apasionada, y atormentada pels mals immensos que ha causat sense voler al home á qui tant estimava, troba en lo temperament artístich de la jove actriu accents vius de veritat que seduixen fins al punt de fer olvidar los artificis del hábil dramaturg *Victoriá Sardou*.

Parlant de la *Mariani* casi 'ns hem olvidat del quadre de artistas que la secundan. Obrant ab justicia, cal consignar que forman un excelent conjunt. De semblant no 'n solém veure cap en las companyias espanyolas, y raras vegadas en las extrangeras que 'ns visitan, en sa majoria heterogéneas, com reclutadas al acás y destinadas á donar reals á una sola figura.

En la de la *Mariani* no succeeix aixís. Se coneix que 'ls artistas que la forman están acostumats á treballar junts, ó á lo menos se revela en ells una poderosa cohesió y fins apreciables condicions d' escola. Tots ells pagan tribut preferent á la naturalitat. Se destacan com á notables, el característich *Sr. Paladini*, que no dupto deixarà en la present campanya grans recorts del seu pas per Barcelona, y 'l primer aetor *Sr. Zampieri*, marit avuy

de la Mariani, á qui ja haviam tingut ocasió de aplaudir anys enrra quan vingué de galán jove ab la Duse.

Y ara una advertencia al públich amant del art verdader que no per serho deixa de oferir las fruicions de una encantadora amenitat:—Durant la present Quaresma á Novedats se paladeja menjar fi y molt nutritiu y 's guanya además indulgencia plenaria, (artisticament parlant).

ESTRENOS

Y vels'hi aquí que casi no 'm queda espay pera parlar de las restants novetats de la senmana.

A *Romea* s' ha estrenat ab lo titol de *¡Tot ho sé!* una aixerida comedieta en dos actes, deguda al jove Sr. Fuentes, fill del popular actor del mateix apellido.

Es una obra enginyosa, no exempta de observació del natural y ab molta gracia en lo diálech, en lo qual no s' emplean certs termes grollers que son la peste de moltas pessas catalanas, y no obstant fa riure molt, y proporeiona al públich un bon rato.

Ab bon peu entra 'l Sr. Fuentes fill, en la carrera de autor, á jutjar per l' éxit franch de la primera obra que dona á la escena.

A *Eldorado*, estrenos á parells.

La senmana passada, va posarse la sarsuela *Bettina* lletra de 'n Perrin y Palacios y música de 'n Valverde fill.

Es una producció de escassa originalitat, Se sembla á tantas obras del género xich, que 'ls autors casi podian es-

talviarse la molestia d' escriurela. Las alfombras de retall^s ja han passat de moda.

Dimars va estrenarse la comedia en un acte *Alta mar* original dels Srs. García Alvarez y Paso.

Es una producció aixerida, graciosa, plena de acudits. Del seu diálech ne vessa la sal.

Y 'l públich riu, y ab sas riallas y ab sos aplausos deixa establert el bon éxit de una obreta, los actors de la qual logran los bons propósitos que sos autors tingueren al escriurela.

Al *Gran-via* van treure un *Pillete de playa* que la nit del estreno va pendre mal.

Y no per entremaliat; per tonto.

¡Pau als difunts!

N. N. N.

A UNA GATA

¡Meu! ¡¡Mau!! ¡¡¡Marramau!!!

Lo teu bon *Ninus*—avuy, *Blanqueta*,

ab ulls plorosos—y amarga pena

vé pera dirten—*quatre de frescas*.

Sí, gata moixa;—á ta presencia

vull exposarte—mas justas queixas.

Tranquil m'estava—sens' passar penas,

en companyia—de la mestressa,

(qu' es una viuda—molt trempadeta,)

quan una tarde—veig que una nena

entra, saluda—y al pis te deixa

dihent ab gracia:—¡Adeu, *Blanqueta!*

Al cap d' un rato—nostra mestressa

un plat plé 'ns dava—de bona teca.

Y un cop vam tindre—le panxa plena

vam estimarnos....—y 'ns vam entendre.

Recordo encare—que, á cau d' orella,

fent magarrufas—y monadetas,

la nit de nuvis—aixís tú 'm deyas:

—*Ninus*, bon *Ninus*:—faig la promesa

de sempre aymarte—com muller teva,

y de ser bona,—polida y neta.

Y també 't juro,—sens' móure fressa,

no serne falsa,—ni llaminera,

com altras gatas—que tú coneixes.—

Mes, per desgracia,—gata dolenta,

veig que mentias,—quan aixó 'm deyas;

puig alguns dias—noto, *Blanqueta*,

que 'l tall *afanas*—de la mestressa;

y fent tal cosa,—¡gran llaminera!

forsat dejuni—jo faig ab pena;

perqué la nostra—bona mestressa

lo tall que hauria—de menjars' ella

ab gust me 'l guarda—per mi, molts ves-

[pres.

També jo noto—fa temps, ab pena,

que 'l nom deshonas—que tant' esqueya;

puig si avants tota—la gent decenta

t' anomenava—sols per *Blanqueta*;

com que la hermosa—cinta vermella

que ahí 't posava—nostra mestressa

bruta la portas—per culpa teva:

com que visitas—la carbonera,

que sempre 's troba—de carbó plena;

com que t' arrastras—sovint per terra,

y á més per nyonya—mandra ó peresa,

ton pel, deixada—may no netejas;

en lloch de dirte—la gent, *Blanqueta*,

ja 't diu ab mofa....—¡gitana negra!

Y, per fi noto—ab gran sorpresa,

que olvidant altra—de tas promesas,

falsa y traydora,—ton cos entregas

LA SOMBRA DE 'N FIVALLER

—¡Arri, fora d' aquí! ¡Al Saló de-Cent no s' hi balla!

NOVEDATS.—COMPANYÍA ITALIANA

á tres gats grossos
vells y troneras,
que per l' escala
fan molta gresca,
y aixó jo, gata,
no ho puch permetre;
perque si un dia
te torno á veure
ab los gats grossos
de l' escaleta,
per castigarne
falta tan lletja;
usant ab rabia
las armas mevas,
ton cap destrosso
y ab cor de fera,
jlos ulls arrenco
dels gats troneras!

FRANCISCO LLENAS.

ESQUELLOTS

Fins ara ens hem abstenut de ocuparnos de la qüestió de la colegiació obligatoria dels senyors metjes, perque 'ls mateixos galenos bé prou que la ventilan y per cert ab molt apassionament. Com no som de la facultat no tenim opinió formada... es mes: no 'ns interessa tenirne.

Limitantnos, donchs, á mirar l'espectacle desde fora, y després de consignar que si girém la cara es sols á causa del esbalot que mouhen els contendents, hem de dir ab tota lealtat qu' es

Teresa Mariani.

bastant difícil que del assumpto, se 'n puga treure l' aygua clara, mentres els que s' agitan en un ó altre sentit no mudin de taranná.

Fins aquí, tant els que patrocinan la colegiació, com els que tronan y llampegan en contra d' ella no son més que dos minorías, y per ser tals están impossibilitadas de parlar en nom de la classe. La inmensa majoría dels metjes de la provincia no han ensenyat la llengua, y per lo tant no pot dirse de quin mal pateixen.

Fan com las masses neutras respecte de la política: s' abstenen de votar, y mentres el govern pensa tenirlas ab ell, las oposicions també. Per aixó Espanya ja fá temps que ha perdut el rumbo, y tot se 'n va al botavant.

**

Tinch molta por de qu' entre 'ls metjes succeheixi dos quartos de lo mateix.

Valdría, donchs, la pena de que cada metje de paraula ó per escrit formulés la seva opinió ab un *si* ó un *no* á seques. Y aixís poden ferho sense necessitat d' enfadarse, ni d' ensenyar-

Víctor Zampieri.

se 'ls punys; ab tota serenitat y curantse de tot accés de febre. Llavors se sabria del cert lo que vol la classe. ¿La majoria vol la colegiació? S' estableix. ¿Necessitan millorar-se las condicions de la mateixa? S' milloran. ¿La majoria no la vol? Se deixa corre y no se 'n parla més.

Aixís acabarian felisment las *guerras mèdicas* de aquest fi de sigle, no tan gloriosas ni interessants com las que van sostenir els grechs contra 'ls persas, en lo sigle v avants de J. C.

La Rambla de Catalunya s' aclofa.

Desde 'l monument de 'n Güell fins davant del Café de l' Alhambra hi ha hagut necessitat de posarhi una valla per impedir la circulació del públich.

Y es que qualsevol transeunt desprevingut podria anarse'n per escotilló als fons de la riera de 'n Malla y de allí al altre barri á donar las gracias personalment al Sr. Rius y Taulet.

D. Francisco signé, qui per fer lluhir á Barcelona, durant l' época de la Exposició universal, tingué la gran idea de fer cubrir la riera ab vigas y revoltóns. Las vigas s' han podrit, els revoltóns amenassan desplo-marse... y vaja, que desde l' altre món el famós arcalde es molt capás de dir:

—¿Veyéu? Per obra y gracia de una de las mévas obras, viviu encare en plena *exposició*.

Dimars á las primeras horas de la matinada morí casi repentinament 'l bisbé de Barcelona, Don Jaume Catalá.

Dediquemli una expressió ben catalana:

¡Qué Déu l' haja perdonat!

Al etern plagiar ja no li queda altre recurs qu' anar á estrenar los séus pastitxos als teatrets de las barriadas de las aforas. Pel *Teatro Principal* de Gracia van ser las primicias de una obra (diguemne obra) titulada «*Una bofetada, un tiberi y vuyt días de preso.*»

Sense necessitat de firmar-la, ni de pendre la molestia de anar-la á veure, qualsevol hauria conegut qu' era d' ell (ó per ell conjuminada) ab sols enterarse del prospecte de la funció.

«*Esta obra—deya—que es un verdadero derroche de chistes (¡apreta!) de escenas (¡hasta escenas!) y situaciones cómicas (¿y res més?) será puesta en escena con toda la propiedad (¿de algún autor francés?) (No.) con toda la propiedad que su chispeante (¡dali!) argumento requiere, bajo la dirección de su autor.*»

Aixís se va anunciar. Ja 's veu que l' etern plagiar no té ávia.

Y á pesar de tot, sembla que 'l naixement que s' anunciava á so de bombo, va resultar un [gastament.

Ni 'ls estorsos de] la *claque* van

lograr fer alsar lo teló al final de l' obra en obsequi del pare de la criatura.

Justo castigo á su...

Suplico al amich Ximeno Planas que desde 'l séu desterro de Sant Celoni acabi mentalment la frasse. No sols á l' Audiencia 's fa justicia; també se 'n fá á n' els teatros. Y avuy l' etern plagiar está desterrat de aquells de Barcelona, ahont en altre temps (usém la séva fraseología) tractava de tallar lo bacallá.

Té rahó en Maragall, al retreure que á Catalunya desde 'l sigle XIII han existit sempre 'ls partits de *Nyerros* y *Cadells* en una ó altra forma.

Els *Nyerros* retrógrados y clericals; els *Cadells* partidaris de la llibertat.

Té rahó en Maragall.

Aixís avuy els de *La Veu de Catalunya* son *Nyerros*, y 'ls de *La Renaixensa* son *Cadells*.

UN POBRE DE PUNT

—¿Qui passa ara, menu da?
—Un frare.
—¡Malol!... Un competidor.

AMO Y COTXERO

—¡Gracias á Deu que al últim hi trobat un cotxero discret y enemich de tafanerías!

—¡Dona gust un senyor aixís tan descuydat!... Cada día li llegeixo las cartas y 'ls enredos que 's deixa al abrích.

Llegeixo:

«De San Petersburg telegrafian que la comtesa Wyanoff, dama de honor de l' emperatriu, ha tingut á bé fugir ab un criat de la casa imperial guapo y bon mosso.»

¡Conseqüencias del amor
que fa torná ximple al cor!...
¡Pro quínas *damas d' honor*
corren per Russia! ...

Nostre bon amich lo distingit escriptor D. Artur

Vinardell Roig que de algúns anys resideix á París ha tingut la inmensa desgracia de perdre á son fill August, en lo qual tenia xifradas sas mes hermosas esperansas.

Setze anys contava 'l difunt y era un dels alumnos més aprofitats de l' Escola politécnica.

Envihém á nostre excelent amich l' expressió de nostre condol mes fondo.

Cosas del *Avi Brusi*:

S' ocupava diumenje passat del poeta Campoamor y deya:

«Al hombre hay que recibirle con los brazos abiertos, porque es muy bueno; pero á sus versos hay que cerrarles la puerta del hogar.»

No será porque 'ls versos de Campoamor, al revés del home, sigan *dolents*.

Pero ¡qué s' hi ha de fer!... Els versos de Campoamor fan pensar, y 'l *Brusi* no vol de cap manera que 'ls séus beatos contreguin aquesta fatal mania.

La llástima es que no tinguém Inquisició! ¡Quina ocasió mes magnífica de agafar els versos de Campoamor, encendre'ls y *sublimar* al séu autor com un pollastre!...

Els parlava la senmana passada de la finesa que 'l Sr. Parés venía preparant, en obsequi als concurrents del seu Saló.

Avuy puch dirlos que 's tracta de la reproducció de un dels quadros de bebedors mes celebrats, original del popular Graner. Una obra mestra magistralment reproduhida y al alcans de totas las fortunas. Hem tingut ocasió de véurela, y estém segurs que no n' hi haurá per quí 'n voldrá. Es una sana rialla artistica que 's ficará á totas las casas.

Demá dissapte la popular *Campana de Gracia* publicarà son número extraordinari corresponent al mes de febrer.

En ell, á més de text é ilustració de gran actualitat, hi figura, segons noticias, un gran número de dibuixos, que durant la suspensió de garantias havían sigut tatzats per la censura previa.

Vels hi aquí una proba més de que 'l mon dona caps-girells. Lo llapis roig ha mort, y 'ls dibuixos de *La Campana* ressucitan.

Una mamá tenia la costum de dir parlant de la seva filla:

—Donaría ab gust tres anys de vida porque la noya tingués la sort d' ensopegar un bon marit.

Els seus anhels tingueren ditxós compliment. La seva noya va casarse bé y viu completament felis. Y ella, la mamá ¿saben que fá? No diu may la seva edat sense tréuresen tres anys.

La paraula avants que tot.

SOLUCIÓ

A LO INSERTAT EN L ULTIM NÚMERO

XARADA.—*Pa-ta-ca-da.*

TRENCA-CAPS

XARADA

La primera, si bé miras,
cada día se 'n sol fer:
la segona posa inversa

ANTONI LOPEZ, Editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

Química Agrícola TRATADO DE ABONOS

por **BERNARDO GINER ALIÑO**

Un tomo en 4.º Ptas. 6.

EL ALGARROBO

Su descripción, manipulación, etc., por **Joaquín Bassa**,
Un tomo 8.º Ptas. 2'50.

EL MODERNO DESTILADOR LICORISTA

Aguardientes, Jarabes, Cervezas, Vinos y Vinagres,

Por **Pedro Valsérchi**.

Un tomo 8.º Ptas. 6.

MANUAL TEÓRICO PRACTICO DEL FABRICANTE DE JABONES

por **Fernando Candial Martínez**. Un tomo en 4.º encuadrado Ptas. 12. A la rústica Ptas. 10.

MANUAL

de Medicina, de Higiene, de Cirujía y de Farmacia doméstica por el doctor

DEHAUT

Obra al alcance de todo el mundo

Indispensable á todas las familias.

ESTE MANUAL ENSEÑA

Lo que debe evitarse para conservar la salud; Lo que debe hacerse para curar las enfermedades crónicas; Los medios de remediar los accidentes mas comunes; La composición y propiedades de remedios usuales.

Un tomo 8.º encuadrado Ptas. 2.

ARTE DE HABLAR BIEN FRANCÉS

En ocho días y sin maestro, se aprende la verdadera pronunciación, según las reglas de la Academia francesa.

Un tomo 8.º, Ptas. 2.

DICCIONARIO ESPAÑOL-FRANCÉS Y FRANCÉS-ESPAÑOL

por **M. NUÑEZ DE TABOADA**

Dos tomos en 8.º mayor, encuadrados en percalina, Ptas. 10.

Alejandro Dumas (padre)

LA PRINCESA FLORA

Un tomo 8.º, Ptas. 1.

LA BOGERÍA

NOVELA DE COSTUMS DEL NOSTRE TEMPS

ORIGINAL DE **NARCÍS OLLER**

Un tomo 8.º Ptas. 3.

ANUARIO-RIERA GUÍA de INDUSTRIA Y COMERCIO

Toda persona que desee conocer un dato, no debe consultar otra guía que el ANUARIO-RIERA

Un abultado tomo en 4.º, Ptas. 10.

Demá dissapte, número extraordinari de

LA CAMPANA DE GRACIA

¡Ilustració sensacional!

Además dels dibuixos d'actualitat, referents á la situació, contindrà numerosas láminas y caricaturas, escullidas entre las que durant l'estat de guerra han sigut tatzadas per **LA CENSURA MILITAR**.

PINTURA EXACTA DE L'ESTAT ACTUAL—L'OBERTURA DE LAS CORTS—NOTAS PALPITANTS

8 planas ⇨ 10 céntims

— De **C. GUMÁ** —

Próximament, obra nova:

LO LLIBRE DE LAS CENT VERITATS

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l'import en libransas del Giro Mútuo, ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d'extravíos, no remetent además 1 ral pel certificat. Als corresponsals de la casa, se 'ls otorgan rebaixas.

D' AQUELL TEMPS (per M. MOLINÉ.)

Un menestral del any 40.

y tindrás un aliment,
y 'l total veurás de sobra
que n' es part de tú mateix.

J. AUBERT MANENT.

ACENTIGRAFO

Lo promés de no se qui,
un xicot qu' era pintó
va total per sa estimada
una hermosísima tot.

JOANET V.

TRENCA-CLOSCAS

¿VOL DEU PESSETAS?

Formar ab aquestas llettras degudament combinadas lo
títul de una pesa catalana.

JOSEPH GORINA ROCA.

GEROGLIFICH

A

P

1899

SISKET FARBÉ.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

A. López Robert, impresor, Asalto, 63.—Barcelona